

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is an author's version which may differ from the publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/45009>

Please be advised that this information was generated on 2018-07-07 and may be subject to change.

Recensie van: Wim Reedijk, *Zuiver lezen. De Bijbel gelezen op de wijze van de vroegchristelijke woestijnvaders*, Damon, Budel 2006; 272 blz.; EUR 24,90; ISBN 90 5573 699 6.

Tekst gepubliceerd in: *Streven* 74, 2007, 179-180

LECTIO DIVINA

Lezen doe je meestal om iets te weten te komen, ter oefening of ter vermaak. De lezer staat dan altijd op een of andere manier tegenover het te lezen object, de tekst. Er is echter ook een wezenlijk andere manier van lezen, waarbij de lezer een tekst zo diepgaand in zich opneemt dat hij er zogezegd een ondeelbaar geheel mee wordt. In een proces van ontleding maakt hij eerst hart en hoofd vrij om de tekst te kunnen opnemen. Via een aandachtige en langzame lectuur (het vaste beeld is dat van 'herkauwen') maakt hij zich het gelezene eigen, zozeer dat het met hem versmelt: de tekst krijgt gestalte in het leven en de persoon van de lezer.

In de christelijke traditie draagt deze spirituele manier van lezen de naam van *lectio divina*, 'goddelijke lectuur', en is ze nauw verbonden met het lezen van de bijbel. De oorsprong ervan ligt bij de oude Egyptische woestijnvaders vanaf de vierde eeuw. In de kloostertraditie heeft de *lectio divina* duidelijke sporen nagelaten, maar daarbuiten is de methode nauwelijks bekend.

Wim Reedijk houdt in zijn sympathieke studie *Zuiver lezen* een pleidooi voor de *lectio divina* als waardevolle en onverminderd relevante methode van bijbel lezen, die meer te bieden heeft dan de academische bijbelstudie. Hij doet dit via een minutieuze analyse van een tekst van Cassianus (*Collatio* XIV), die hij vertaalt en van lopend commentaar voorziet, vergelijkt met enkele andere kervaders, confronteert met een aantal moderne ideeën over *lectio divina* zoals van Enzo Bianchi en Kees Waaijman, en ten slotte onderzoekt op bruikbaarheid voor bijbelinterpretatie.

Zuiver lezen wordt door Ilse Bulhof in een inspirerend nawoord gehuldigd als een 'belangrijk boek'. In elk geval is het een opmerkelijke studie, waarmee de *lectio divina* weer op de kaart wordt gezet. Jammer genoeg draagt het boek nog talrijke sporen van zijn oorspronkelijke vorm: een theologische dissertatie. Dat levert een omvangrijk pak proza op, dat door de soms moeizame schrijfstijl en de vele verwijzingen weinig uitnodigend is om te lezen. Met name stoorde mij de weergave van Cassianus' teksten, die ronduit stroef zijn vertaald. Juist hier had een meer publieksgerichte bewerking de algemene strekking ondersteund.

Volgens Reedijk kan de *lectio divina* gelden als een wetenschappelijke manier van lezen. Ik begrijp niet goed waarom hij deze boodschap met zoveel kracht naar voren brengt, terwijl toch duidelijk is dat academische interpretatie, met haar objectiverende benadering van teksten, wezenlijk anders is. Speelt hier misschien het vermeende eigen karakter van bijbel en theologie mee? Binnen de literatuurwetenschap zou Reedijks betoog niet snel serieus worden genomen. Waarom niet simpelweg een pleidooi voor *lectio divina* als persoonlijke, spirituele manier van lezen *naast* de academische manier van lezen? Want al zijn ze verschillend, ze sluiten elkaar niet uit.

Al met al zetten Reedijks bevindingen tot verder nadenken aan. Hopelijk zal hij ze nog eens in een andere vorm gieten dan die van een proefschrift.

latest changes here: 26-01-2011 12:03